

401/2277

התאחדות בולאי ישראלי
הספרייה

גליונית מזכרת ל"חיפה 91"

ISRAELI PHILATELIC MONTHLY

בהתאחדות

הנושא העיקרי שמעסיק בעת האחרונה את ההתאחדות הוא המחסור בתקציב, כאשר עד כתיבת שורות אלה טרם התקבל תקציב תמיכה כלשהו מרשות הדואר.

ההכנות לתערוכה הדו-לאומית "חיפה 91" נמשכות. הבעיה התקציבית תשפיע גם על התערוכה, כאשר יהיה כנראה צורך לדחות מספר משמעותי של בקשות השתתפות למציגים, ולקצץ בהיקף המסגרות שיעמדו לרשותם.

נפתחה אפשרות מינויים לירחון ההתאחדות תמורת 25 ש"ח (ל-6 ירחונים, כולל דמי משלוח) (התשלום לפקודת התאחדות בולאי ישראל, ת.ד. 2896 ת"א 61028). הכוונה למעוניינים שאינם חברי מועדונים ואגודות. חברי ההתאחדות ימשיכו לקבל הירחון חינם.

אגודות חדשות

באוק' 91 יפתח במכון הטכנולוגי של חולון חוג בולאי שיתכנס מדי יום ג' בערב. תושבי בתים, חולון ואזור מוזמנים להצטרף.

מתארגנות אגודות מקצועיות חדשות, והחברים מתבקשים להרשם:

א. אגודת אספני בולי הכנסה (א"י והעולם). נא להרשם אצל ד"ר ולך, ת.ד. 1414 רחובות.

ב. אגודת אספני גלויות מירב (מקסימפיליה). לסיאן מיליס, ת.ד. 183 נתניה 42101.

תערוכות בין-לאומיות בהשתתפות ישראל

להלן רשימת התערוכות בחו"ל, שההתאחדות החליטה להשתתף בהן:

א. "91 - Philanippon" - (טוקיו) 16.11-24.11.91

- תערוכה עולמית בחסות פ.י.פ. הנציג לתערוכה - **ד"ר אדי לייבו** - ההרשמה הסתיימה.

ב. "Canada 92" תערוכת פ.י.פ. עולמית **לנוער**. טפסי הרשמה כבר נשלחו לזכאים. הנציג לתערוכה: יעקב שבתאי, רח' קרניצי 36 ר"ג 52453.

ג. "GRANADA 92" - תערוכת פ.י.פ. עולמית, בספרד - 17.4-26.4.92. ההרשמה הסתיימה, הנציג: **ד"ר א. לייבו** שד' בן גוריון 60 קרית ביאליק 27000.

ד. "Genova 92" - תערוכת פ.י.פ. עולמית **לתימטיקה** בלבד (כולל נוער) באיטליה. 18.9-27.9.92, טפסי הרשמה נשלחו כבר לזכאים נציג: **לביא בלאו** ת.ד. 37673 ת"א 61375.

ה. "Uruguay 92" - תערוכת פ.י.פ. עולמית, במונטוידאו - 12.10-21.10.92 נציג לתערוכה: **אבי זכאי**, החלוץ 136 ב"ש 84200, טרם החלה ההרשמה.

ו. "Polska 93" - תערוכת פ.י.פ. עולמית, 7.5-16.5.93 בפוזנן, טרם נקבע נציג לתערוכה וטרם החלה ההרשמה.

ההתאחדות הוזמנה ולא תשתתף בתערוכות הבאות:

א. "Olympilex 92" באוג' 92 בספרד.

ב. "Gurophilex 92" בבודפסט בהונגריה, במאי

לחברינו

שלום רב

**אתך באבלך הכבד במות
רעיתך ז"ל**

**התאחדות בולאי ישראל
העמותה החל-אביבית לבולאות**

**שנה טובה ומבורכת
שנת שלום וביטחון לעם ישראל,
בולאי ישראל והשרות הבולאי**

התאחדות בולאי ישראל

**הירחון הישראלי לבולאות מברך את קוראי העיתון
בברכת שנה טובה**

הירחון הישראלי לבולאות

Israeli Philatelic Monthly Israel Philatelic Federation

בטאון התאחדות בולאי ישראל

EDITOR: ARIE LYNN

REDACTION:

Dr. A. LEIBU, Dr. SHIMONI, Y. TSACHOR

JULY - AUGUST 1991

העורך: אריה לין

המערכת: ד"ר א. ליבו, ד"ר צ. שמעוני, י. צחור

ת.ד. 21224, ת"א מיקוד: 61211

(7-8) 238

אב - אלול תשנ"א

בתוכן

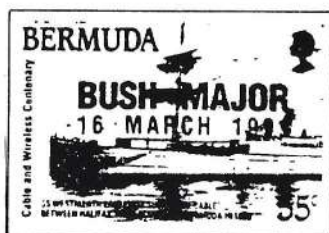
בטור אחד

- 2..... בהתאחדות
- 3..... בטור אחד
- 4-5..... חדשות הבולאות בישראל
- 6-7..... חיפה מארחת תערוכת ישראל-פולין
- 8-9..... בשולי "בולגריה-ישראל"
- 10-11..... תוויות ביול מסוג "קלוסנדרוף"
- 12-13..... מכתבים "קנוסים" מתקופת המעבר
- 14-15..... מכתבים קנוסים/בולים חסרי תוקף
- 16..... דגל ישראל בין דגלי האומות בחקר החלל
- 17..... יודאיקה באיגרות דואר סובייטיות
- 18..... חותמות דואר יפאן
- 19..... פריט פוסטאלי או פילטלי
- 20..... חקר החלל בבולי "אירופה 91"
- 21..... שיחות עם
- 22..... צ'רציל ורוזוולט בבולי האמנה האטלנטית
- 23..... מכתבים למערכת

המתלוננים, שכן מקובל היום בשיווק המסחרי לספק סחורה לבית הלקוח, באריזה מיוחדת, בהנחה מסוימת על מזומנים, ואפילו הולדת מחירים על קנייה מרוכזת.

יתכן מאוד ששרות מסוג כזה ימשוך לקוחות נוספים ולשרות הבולאי יהיה אכן כדאי, לוותר על דמי משלוח, רישום ואריזה... עשו "חושבים".

אריה לין

הדפס - רכב, על בולי ברמודה, בהקשר לפגישת נשיא ארה"ב, ג'ורג' בוש וראש ממשלת בריטניה, ג'ון מייג'ר, במארכ 1991.

הקיץ הלוהט אינו בהכרח הזמן הטוב ביותר לבילוי בולאי ואף על פי כן, רבים מבינינו עסוקים עתה ב"פול-ספיד" בבולאות... תערוכת חיפה בפתח ועשרות המציגים בה ותריסר הפעילים, אכן עסוקים מעל הראש, בהכנות לתערוכה.

אין לנו, אלא לאחל, לכל העושים במלאכה, הצלחה והישיגים.

★ ★ ★

בברכה יש לראות את היוזמה של איל"ת - האגודה לבולאות תימטית, שנטלה על עצמה את ההשתלמות של האספנים המעוניינים ללמוד את כללי השיפוט, הסידור, הכיתוב, מיון החומר וכל הקשור בהכנת אוסף לתצוגה. ההשתתפות הערה בסמינר זה מעידה על העניין הרב בנושא ויש לברך גם את פרופסור אילן על שהקדיש לנושא מזמנו והצליח לרכז קבוצת אנשים מכובדת ולהתחלק בידיעותיו הפילטליות.

★ ★ ★

שנים התקשנו לקיים שרות מינויים לכתב העת הבולאי שלנו והנה זה בא... ביוזמתו של מנהל התאחדות בולאי ישראל, מר טיבי יניב, הוקם שרות מינויים שכבר בימיו הראשונים זוכה בהצלחות. חברי העמותות הנתקלים בחברים בלתי מאורגנים המעוניינים במינוי לעתון, יפנו אותם אל מזכירות ההתאחדות.

★ ★ ★

ומשהו לאזני הפרנסים בשרות הבולאי: פעמים רבות אנו מקבלים דברי בקורת של אספנים על פעולות השרות הבולאי, לעתים בקורת צודקת על-פי טעמנו ולפעמים לא נשמעת צודקת - הכל כמובן על-פי ראות עינינו.

עיקר הביקורת היא נגד הערכים הנקובים הגבוהים בבולים החדשים ובאחרונה - גם על שרות המינויים של השרות הבולאי, המחייב תשלום מיוחד.

במקרה האחרון, נראה לנו שיש מדה של צדק בפי

הבעש"ט והגר"א – בנולים חדשים

מייסדה של תנועת החסידות, רבי ישראל בעל שם טוב, הידוע בקיצור בשם הבעש"ט והגאון, רבי אליהו בן שלמה זלמן, הידוע כהגאון מווילנא, הם שני הרבנים הידועים הצפויים בסידרת בולים שתופיע בשנת הכספים הבאה.

חייו של מייסדה של תנועת החסידות עטופים באגדות, שמהן יהיה צורך ללמוד משהו שיקבל ביטוי בבול החדש, כי במקרה שלנו אין, עד כמה שידוע לנו, צילום דיוקן של הרבי, ואיש בוודאי, לא יסכים שיציירו את הרבי בצורה חופשית כלשהו. גם שנת לידתו לא בדיוק ידועה. ישראל בעל שם טוב נולד על גבול גליציה, בערך בשנת 1700 ונפטר במקום בשם פודוליה בשנת 1760.

הנתונים עליו מעטים מאד. ידוע שהיה מתבודד, אך גם מסתובב בערי פודוליה וגליציה, עוזר למלמד, עושה ברפואת חולים על ידי תפילות וקמעות, עד כדי כך ששמו התפרסם בין ההמונים. הוא התיישב בעיירה מז'אבז' (פולין) ולשם נהרו אלפי חסידיו.

ספר חייו הוא ספר אגדות עליו "שבחי בעל שם טוב" שנכתב על יסוד תורתו שבעל פה. עד כה הופיעו אצלנו בול אחד במלאות 200 שנה למוותו של הבעש"ט והוא מראה את ביתו. עתה לא ברור כיצד יפתרו את בעיית דיוקנו, שכאמור, לא ידוע.

הבעש"ט יהיה הראשון בסידרת רבני אשכנז שיופיעו בבולי הדואר במהדורה החדשה (בעבר הופיעו רבנים בני זמננו). איתו יופיע רבי אליהו בן שלמה זלמן – הגאון מווילנא.

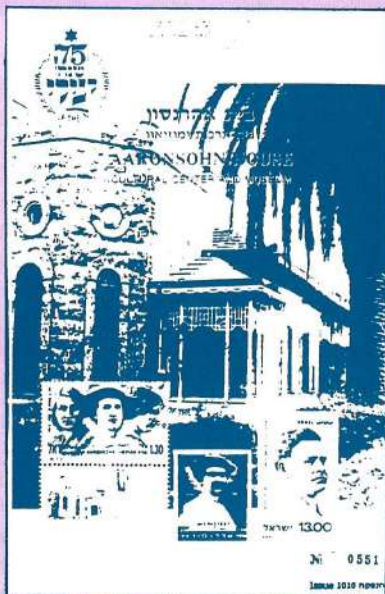
מברק מאוייר לראש השנה

החל מ-25 באוגוסט 1991 יוכנס לשרות מברק מאוייר בנוסח: "שנה טובה ומבורכת", בעברית ואנגלית. מספרו של המברק הוא 88 וניתן לשלוח כ"ל בארץ ולחו"ל (ארצות הברית וקנדה) באמצעות טלפון מס' 171 בלי קידומת, או באשנבי הדואר. התעריף בארץ 12 ש"ח באמצעות הטלפון ו-13 ש"ח באשנב. לחו"ל – בטלפון – 14.5 ש"ח ו-16.00 ש"ח באשנב.

דף מזכרת לניל"י

מלאות 75 שנה לניל"י (נצח ישראל לא ישקר) הונצחו באחרונה כחותמת אירוע מיוחדת שהוקדשה לגיבורי ניל"י הבלתי נשכחים.

בית אהרונסון בזיכרון יעקב הנפיק ביום הטבעת החותמת המיוחדת מעטפת זיכרון ודף מזכרת מרשים, לרגל המאורע.

TEL-AVIV STAMP Co.
YACOV TSACHOR

בולי תל-אביב
מכירות פומביות

MAIL AUCTION of
HOLYLAND, JUDAIC AND ISRAEL
PHILATELIA

המכירה הקרובה - 16.10.91

Illustrated Catalogue Free Upon Request
POSTAL ADDRESS: P.O.BOX 16218,

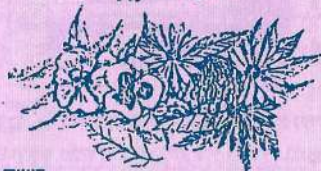
TEL-AVIV, ISRAEL

TELEPHONE: 03-226294

(EVENINGS ISRAEL TIME)

FAX: 03-5245088

שנה טובה ומבורכת
Happy New Year

רשות הדואר

בול מיוחד ל"מבצע שלמה"

עד כה הופיעו אצלנו בולים לציון העליות שהגיעו ארצה בתקופות שונות, אך לרוב זמן רב לאחר שהעולים נחתו על אדמת המולדת. בול לציון עליית גרמניה הופיע אך לפני כמה שנים בעוד שהעליה הזו היתה בעיקרה בשנות ה-30 של המאה. גם בולים לציון עליית בבל שכונתה עליית "עזרא ונחמיה" הופיעו באיחור רב. כך גם לגבי בול לעליית אפריקה ובולי מרבד הקסמים, שהופיעו במסגרת שנת הפליט הבין-לאומית.

היו עליות שצוינו בחותמת זיכרון בלבד, כמו למשל, חיסול מחנות גולי קפריסין, או שצוינו בצורה מרוכזת כמו בול "עולה המליון" למדינה, או בול "עליה וקליטה" שנועד לציון בעיקר את העלייה החדשה מברית המועצות ויש עליות ש"קופחו" ולא הנפיקו עבורן בולים מיוחדים. עתה, יש כבר מנגנון משומן ונראה שתוך זמן קצר נראה בול חדש לציון המבצע המזהיר של עליית יהדות אתיופיה.

שר התיקשורת, הרב **רפאל פנחסי**, הביא השבוע לוועדת השרים לענייני טקסים וסמלים, הצעה, שמשדר התיקשורת, עליו הוא מופקד, ינפיק בול מיוחד לכבוד "מבצע שלמה" של חיסול גולת אתיופיה.

ועדת שרים ברכה על הצעתו של השר ואישרה אותה ועלפי התהליכים הפורמליים, צפוי מכרז כלשהו ואולי מחוץ לשורת הדיון, יזורזו ההליכים והבול יופיע לקראת סוף השנה, או אולי רק בשנת הכספים הבאה.

חותמות מיוחדות בתערוכת חיפה

יום רשות הדואר	22:00-11:00	24.9.91 יום ג'
יום הים'	22:00-10:00	25.9.91 יום ד'
יום הנוער	22:00-10:00	26.9.91 יום ה'
יום היער	14:00-10:00	27.9.91 יום ו'
יום חיפה	23:00-צאת השבת	28.9.91 מוצ"ש
יום התחבורה	14:00-10:00	29.9.91 יום א' (ערב חג)
ובטיחות בדרכים		
יום ידידות ישראל - פולין	23:00-צאת החג	30.9.91 יום ב' (חג)
יום קליטת עלייה	22:00-10:00	1.9.91 יום ג'

סוכנות דואר ב"שוב ברקן"

ב-20.8.91 תפתח סוכנות דואר חדשה (קבוצה 1) באזור התעשייה ביישוב "ברקן".

אספנים המעוניינים בחותם הדואר ע"ש ברקן עם סמל צה"ל ביום הכנסתו לשימוש מתבקשים להמציא מעטפותיהם המבוללות לממונה על ענייני דואר ביהודה ושומרון רח' הצבי 4 ירושלים, 94386, לפני התאריך הנ"ל.

ד"ר בן-יהודה בבול קס"ל

ד"ר **ברוך בן-יהודה**, הממחנך הוותיק, סופר ומתימטיקאי, ממעצבי דמותו של החינוך העבריי-הציוני בא"י, הופיע זה עתה בבול זיכרון מיוחד מטעם הקס"ל.

ד"ר בן-יהודה הנהיג יותר מ-50 שנה את תנועת המורים למען הקס"ל, וקרא לציבור המורים וההורים לראות בקס"ל מכשיר חינוכי לשמירת הקשר בין בית הספר להתחדשות הלאומית.

ד"ר בן יהודה היה נציגה הראשון של ישראל ב"אונסקו" ובמשך שנים מנהלה של גימנסיה "הרצליה" בתל-אביב. הוא נפטר בשנת 1990, כשהוא בן 97.

מרכז הבולים

STAMPS CENTRE

Tel-Aviv, Allenby Road 94(Basement)

P.O.B. 4444 Phone 03-615755

תל-אביב, רח' אלנבי 94 (במרתף)

ח.ד. 4444 טל. 03-615755

לאספנים

בולים, מטבעות ושטרות
מן הארץ ומחור"ל

נדירות מהתקופה העות'מנית,
תקופת המנדט ותקופת המעבר
גלויות יודאיקה (אישים, מאורעות,
אנטישמיות גיטאות) ותמאטיקה

FOR COLLECTORS

Specialists in Rarities of Palestine
Transitional Period and Israel

סמל פולין בחותמת ידידות ישראל

מאת א. לין

סמלה של ישראל בין האותיות שרבים מהם לעגו להן, יהרהרו בחטא הקדמון של שינאת חינוס...

רעיון התערוכה הדו-לאומית בחיפה בא ביוזמת הפולנים ואנחנו הרמנו הקפפה ונראה שהחלטה היתה נכונה.

פרוט הניקוד לכל מציג

החל מתערוכות "חיפה 91" תונהג בכל התערוכות הלאומיות ומעלה חובת מסירת **פירוט** מלא של הניקוד שקיבל כל מציג, ככלי שיוכל לסייע למאמצי שיפור האוספים. כמו כן, יהיה רשאי כל מציג לבקש לקבל בקורת מצד שופט ליד אוספו, עפ"י כללים ונוהל שמעובד עכשיו.

רשימת הבולים המוחרמים ע"י פ.י.פ. ניתן לקבל בהתאחדות. כל המעוניין ברשימה **המצטברת** וברשימת הסעיפים של כללי האתיקה לפיהן נקבעים הבולים המוחרמים יכול לקבלן ממזכירות ההתאחדות תמורת 2 ש"ח דמי צילום ומשלוח (אפשר בבולים).

שופט פולני ישפוט ב"חיפה 1991"

בתערוכת הבולים הדו-לאומית ישראל-פולין (1.10.91 - 24.9) ישפטו 7 שופטים, מהם שופט אחד מפולין. השופטים הישראלים הם: **אליהו וובר, יעקב שבתאי, פרופ' עימנואל אילן, יעקב צחור, ד"ר אדי ליבו וד"ר ירמיהו רימון.**

השופט מפולין - **אנטוני קורצ'ינסקי**. מפולין יגיעו לתערוכה גם שני אורחים נוספים - קזימיש פסקו, קומיסר (נציג) התערוכה והנריק ביאלק, נשיא התאחדות בולאי פולין.

20 אוספים מפולין

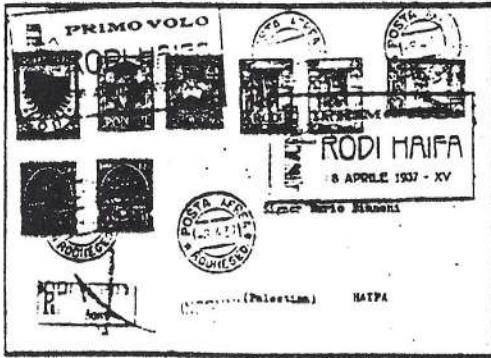
ס"ה מספר המסגרות בתערוכות "חיפה 91" נקבע ל-530 לאחר שקוצץ המספר המקורי של 600 מסגרות שנקבע בראשית התיכנון.

מתוך כלל המסגרות הוקצו 100 מסגרות ל-20 אוספים מפולין (לכל אוסף 5 מסגרות). 430 מסגרות נועדו לאספני ישראל שיציגו מגוון רחב של נושאים.

הפולנים ישלחו, כאמור, 20 אוספים בנושאים לאומיים כמו פולין בין 1910 - 1939; פולין במלחמת העולם השנייה וכדומה וכן נושאים כלליים בתימטיקה המודרנית כמו פולקלור, אמנות וכד'.

מתולדות הדואר של חיפה

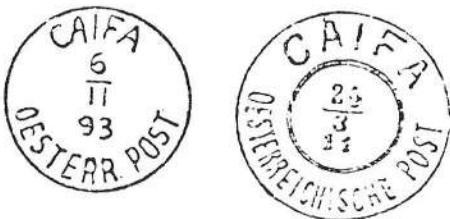

מעטפת טיסה מיוחדת מרודוס לחיפה-1937.

אם נוסף לחיפה קוריוזים, כמו למשל "דואר שליחים" או דואר נהריה במצור, אפשר בהחלט להרכיב נושא מכובד ועשיר על "חיפה, חיפה!"

להלן דוגמאות של חותמות מתקופות שונות, בעיקר מן התקופה הקלאסית של הבולאות הארץ-ישראלית, הלא היא התקופה העות'מאנית.

מוזר, אך עובדה היא ש"חיפה בבולאות" אינה מושג, כמו למשל "ירושלים בבולאות", או ערים אחרות, פחות ותיקות מחיפה. זאת, בניגוד לעובדה שלדואר חיפה יש הסטוריה פילטלית וחומר לאיסוף, לא פחות מכל מקום אחר בארץ. הנה, למשל, ידועים דברי-דואר שהוחתמו בדואר חיפה כבר ביוני 1864...

כל המאפיינים הקלאסיים של תולדות הדואר בא"י, מתאימים גם לחיפה: דואר בתקופה העות'מאנית - תקופת הקפיטולציות, המנדט הבריטי, מנהלת העם ומדינת ישראל. כל תקופה והמיוחד שבה. חיפה מצויה בכל חותמות ה"מוקדמים" - הדואר התורכי, לרבות דואר ברכות; הדואר האוסטרי, הדואר הגרמני, הדואר הצרפתי ואפילו הדואר הרוסי.

בשולי התערוכה בולגריה-ישראל

נשיא התאחדות בולאי בולגריה ק. ניקולצ'ב פותח את תערוכת "בולגריה-ישראל 1991"

האקדמיה לחקר הבולאות בסופיה – מרכז מדעי לבולאות, מעניקה תעודת חבר למשה שמואלי על מחקרו "בתולדות דואר בולגריה". באמצע – פרופ' י. קוסארו, יו"ר המרכז, קורא את כתב ההסמכה.

6. **מיליס** היציג גלויות מירב בנושא "תירות" וקיבל מדליית כסף. אוסף זה יתקדם, הוא זקוק לתוספת חומר טוב. ועדת השיפוט מיעצת לו לכלול באוסף גם חומר ישראלי: הכותל המערבי וכו' – אפילו בדף הראשון, עם ההסברים. ניפגשתי בפתיחה עם חבר ז'ורי בין-לאומי, לזר לזרוב והוא היה מלא שבחים על ידיעותי התאורטיות של מיליס, והערכה אישית גדולה.

7. באגן הנוער היציג **מיכאל ארגוב** אוסף על "הסוס בשרות הדואר". קיבל מדליית כסף. האוסף זכה לתשומת לב רבה ושבחים, הן על הנושא המעניין, והן על צורת הצגתו. כמובן, כפי שהדבר רגיל באוספי נוער, בכדי לעלות בסולם המדליות, נחוץ חומר יקר (כמו המעטפות החרום-פילטליות האיטלקיות עם סוס הדואר וכו' וכו'), אך אי אפשר לבוא בדרישה כזאת מבני נוער, לכן צריך יותר להתרכז בסידור.

במשלחת הישראלית לתערוכת בולגריה-ישראל היו שלושה חברים: מ. שמואלי (יו"ר), אריה לין ויגאל נתנאל.

המשלחת קיימה בסופיה שתי ישיבות פילטליות מעניינות: האחת עם חברי ההנהלה של התאחדות הבולאים בבולגריה, והשניה עם המציגים הבולגרים בתערוכות בין-לאומיות. כל צד סקר את מצב הבולאות בארצו, ותוכניות לעתיד. נשיא התאחדות בולגריה מר **כריסטו ניקולצ'ב**, תיאר את האוספים שהוצגו בתערוכה הדו-לאומית, והתייחס בצורה ביקורתית (הן לחיוב והן לשלילה) לכל אחד מהאוספים. בדרך כלל שיבח את הרמה הגבוהה של האוספים הישראליים.

הגשנו להם את סיכת הזהב והמגן שלנו, והם מצידם הגישו לנו את המגן שלהם למזכרת.

הצד הישראלי הציג בתערוכה את האוספים הבאים:

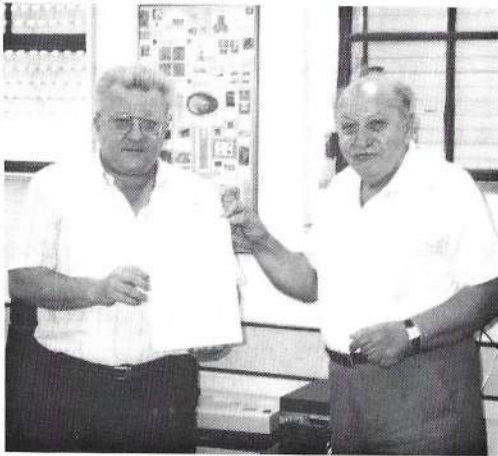
1. "דאר מאירופה והים התיכון, שעבר חיטוי" של ד"ר ע. **אילן** אוסף בעל רמה גבוהה. הוצג במיסגרת תולדות הדואר.

2. ההפתעה הנעימה של התערוכה היה **יגאל נתנאל**, אשר הציג שני אוספים: יפן (מדלית זהב), והולנד (מדליה מוזהבת גדולה). ניקולצ'ב שיבח את האוספים, וניבא להם עתיד.

3. **הירשפלד** הציג "זהוי מטוסים" וקיבל מדליה מוזהבת ופרס מיוחד. יש להצטער, שהאוסף לא הוצג בשלמותו (חסרו פריטים חשובים), כפי שאנו רגילים לראותו. קרוב לדאי שהיה מקבל מדליה גבוהה יותר אילו הוצג בשלמותו.

4. **אריה לין** הציג בצורה משכנעת את ה"פרקים בתולדות ישראל והציונות". (בעצם, חיפשנו אוסף ישראלי רגיל, לא מתוחכם יתר על המידה. לא תקופת המעבר בלבד, או רק הסידרה הראשונה, או מנהלת העם, אלא אוסף ישראלי מיצג עם הסדרות הראשונות, נניח של עשר השנים הראשונות, עם טעויות, שימוש פוסטלי וכו'. לא מצאנו. לכן ביקשנו מלין שירכיב אוסף שידגיש את הנקודה היהודית בבולאות, מימי קדם ועד לקום המדינה. והוא עשה זאת בהצלחה). קיבל מדליה מוזהבת ופרס עמותת רוקה.

5. **קלמן בראילן** הציג "מחקר על בולי שקל" וקיבל מדליית כסף. ניקולצ'ב שיבח אוסף זה, והביא אותו בתור דוגמא לבולאי בולגריה, מה שאפשר לעשות ממחקר סידרה מן המניין.

מנהל השרות הבולאי מר יונן ביילין מקבל ממר שמואלי את הזכיה ב"בולאי 91" – מדליית כסף.

דואר לשעת חרום - הגליל המערבי המנותק - נהריה.

מ-22 במארס עד ל-20 במאי 1948 הועבר הדואר מהגליל המערבי המנותק דרך נהריה על ידי סירה בדרך הים לחיפה וממנה. ב-25 לאפריל 1948 הופיעו בולים מיוחדים של "דואר נהריה" וגם חותמת מיוחדת.

במסגרת תערוכת הבולים "חיפה 91", וכחלק מארועי יום הים תיערך ביום רביעי, י"ז בתשרי התשנ"ב, (25.9.91) הפלגת שיחזור של אירועים אלה.

כן יופעלו 2 חותמים לציון האירוע. פרטים יתפרסמו ב"הודעה לקהל" בבתי הדואר בבוא העת.

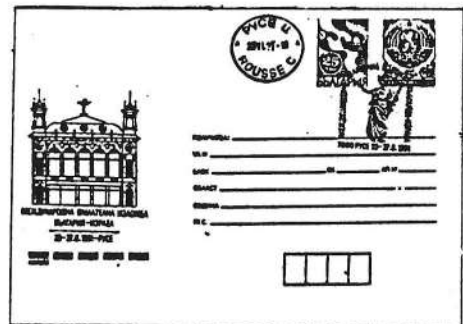
8. האוסף של השרות הבולאי (שתי מסגרות) משך תשומת לב רבה. הטלביזיה הבולגרית בהראותה את התערוכה, התעכבה על האוסף הזה. לשרות הוענקה מדליית כסף.

9. בסיפור - הספר של **נכטיגל ופיקסלר** קיבל מדליית כסף גדולה והרבה שבחים.

10. הירחון שלנו קיבל מדליית כסף.

כותב שורות אלה הציג אוסף מחקרי של בולגריה, מחוץ לתחרות וצויין במדליית כבוד ופרס מיוחד.

אי אפשר לסיים סקירה קצרה זו, מבלי להזכיר את האוסף הקלסי הניפלא של ד"ר **פופוב מרוסה**, שקיבל את פרס התערוכה: הגביע של התאחדות בולאי ישראל. בנוסף לזה הציג ד"ר פופוב אוסף של בתי דואר זרים בבולגריה, שהיה מחוץ לתחרות - אוסף ניפלא.

ואחרון אחרון - הדואר הבולגרי הנפיק לכבוד התערוכה כליל מיוחד וחותמת מיוחדת הוטבעה על דברי דואר שיצאו מן התערוכה זו חותמת בולגרית ראשונה עם השם "ישראל".

מ.ש.

פעילות נוער

בכל יום מימי התערוכה הפתעות ופעילויות:

- * סיורים מאורגנים בתערוכה
- * פעילות יוצרת
- * משחקים וציורי בולים לפי נושאי הימים השונים
- * סרטי חוזי (וידאו)
- * פעילות רבגונית ומשתנה בדוכן הפעילות היומי
- * חיפוש מטמון במבוכי התערוכה
- * פינת מחשבים
- * חידונים
- * הרצאות ומפגש עם מעצב בולים

מפגש יודאיקה

ביום ה' 26 בספטמבר יערך במסגרת התערוכה יום יודאיקה. אספני יודאיקה מתבקשים להשתתף בכנס, שיוקדש להופעת קובץ מאמריו של ד"ר דגוני ז"ל.

ד"ר יוסף ואלך

מכירות פומביות של
בולים, מעטפות
ואמצעי תשלום

PUBLIC AUCTIONS
ISRAEL and HOLYLAND
SPECIALIST
Dr. JOSEF WALLACH
P.O.BOX 1414 REHOVOT
Phone 08-467274, 461010

תוויות ביול מסוג "קלוסנדורף" בישראל

מאת שלום ברנר

בהודעה לקהל 64/90 מיום 25.6.90 הודיעה רשות הדואר על הפעלת מכונות חדשות, למכירת תוי בולים מסוג "קלוסנדורף", ב-19 סניפי-דואר ברחבי הארץ, לראשונה ב-9.7.90, ט"ז בתמוז התש"ן.

המכונה למכירה תווי-בולים, נועדה להקל על הציבור המעוניין בקניית בולים ולהקטין את העומס על פקיד-הדואר, כמו כן, לאפשר רכישת בולים לאחר שעות העבודה בסניפי הדואר.

באמצעות המכונה יימכרו תווי בולים לפי הערך הנדרש, מ-0.05 אג' שלמות עד הערך המירבי של 15.00 ש"ח. על תו הבול מתחת למילה ש"ח, מופיע מספר המכונה, שהנפיקה את תו-הבול, כך שבמקרה ויש פניה, תלונה, ניתן לדעת בדיוק מאיזה מכשיר נירכש תו הבול.

בתוך המכונה מותקן סליל סרט, של 2000 תוויות, כאשר מצד האחורי מודפסים מספרי ביקורת. על כל תווית חמישית בפני התווית, מודפס על רקע אפור, מגן דוד כחול, סמל רשות הדואר באדום והכיתוב בשחור. תווי הבולים הם, עם פס זרחן אחד, מצד השמאלי של התווית, המנתב את דברי הדאר.

קימים 4 סוגי סרטים:

- א. סרט לבן, נייר עבה ודבק מבריק, עבור ביקורת המכונה לאחר התקנה בשימוש המתקנים בלבד.
 - ב. סרט על נייר עבה ורקע אפור, דבק מבריק – היה בשימוש רק ב-19 המכונות הראשונות.
 - ג. סרט על נייר עבה, רקע אפור בהיר, מגן דוד כחול כהה.
 - ד. סרט על נייר דק, רקע אפור בהיר, מגן דוד כחול בהיר, דבק מט.
- יוצא מן הכלל, בתוויות: -1443; 1447; 1543; 1547, בצד שמאלי, שלוש נקודות באלכסון (···).

במכונה ניתן לרכוש תוויות בולים בודדים ולא מחוברים ביניהם, כמו כן, אין אפשרות להנפקת תוויות בולים בערך של 0.06 אג' אלא אם קימת תקלה, הכרטיס האלקטרוני יצא משימוש, וזה מקרה נדיר.

ערך 0.00 אג' אשר אינו סכום לתשלום כנ"ל, קורה כפי שמפורט, אבל, יש יוצא מן הכלל במיוחד כאשר יש תקלה במערכת החשמל.

רשימת אוטומטים להנפקת תוויות ביול קלוסנדורף

סניף דואר	כתובת	החלפת החלפת מדפסת מקורית	מרחב ת"א יפו
רח' דיינון	דיינון 286	7.1.91 12.4.91 044 032	*032
יהודה הלוי	יהודה הלוי 74	9.7.90 9.4.91 008 033	*033
ויצמן	ויצמן 58	7.1.91 9.4.91 041 034	*034
זמנהוף	זמנהוף 3	13.11.90 10.11.91 026 025	026
מרכזי	דרך ההגנה 137	1.9.90 23.9.90 014 003	014
יום אחרי 10.4.91			
מרחב ירושלים			
רחביה	רד"ק 8	10.4.91 036 020	*020
רמת אשכול	פארן 7		*013
בית הכרם	בית הכרם 22	045	*023
מרחב חיפה			
כרמל	וודניוד 9		*030
שקמונה	תלים 19	20.2.91 1.4.91 029 003	011
החלוץ	החלוץ 21	24.3.91 14.5.91 035 005	035
לב המפרץ	שד' ההסתדרות 105	22.3.91 018	
מרחב הצפון			
נהריה	געתון 40		*009
עכו	העצמאות 11	15.11.90 25.3.91 038 015	*015
צפת	ירושלים 7		*007
עפולה	הרב לוין		*016
קריית אתא	המיסדים 1	9.9.90 19.11.90 006 040	039
		19.2.91 24.3.91 015 006	
		27.5.91 20.5.91 011 028	005
		19.7.91 028	
מרחב הדרום			
מרכזי ב"ש	שד' הנשיאים 8	13.11.90 037 019	*019
חדסה	חדסה 5	4.1.90 001 042	001
אשדוד	רונוזין 7		*021
אשקלון	הרצל 18		*031
יבנה	שד' דואני 8	17.9.11 9.7.91 023 024	*024
מרחב המרכז			
רמת השרון	ראשונים 88	13.11.90 1.12.91 043 010	*010
ראש"צ	רוטשילד 57		*004
בתיים	בלפור	10.9.41 002 027	*027
הרצליה	מוסדות 8		*022
חוד השרון	פז	1.9.90 1.1.91 017 006	017
אלוף שדה	צומת אלוף שדה – פז	19.4.90 15.5.91 012 002	012

* יום ראשון 1.7.90

המשך בעמ' 11

בין ה-18 ל-27 בספטמבר 1992 תערך בג'נובה שבאיטליה תערוכת בולים תימטית עולמית בחסות פר"פ. התערוכה נועדה לתצוגת אוספים תימטיים וספרות תימטית בלבד (בולים על פי נושאים).

את התערוכה מארגן הדואר האיטלקי בשיתוף עם התאחדות בולאי איטליה. נציג התערוכה בארץ הוא לביא בלאו ת.ד. 37673 ת"א 61-375 טל. 5466098 (בערב);

כפי שנמסר נרשמו 8 מציגים מבוגרים עד בני נוער. הנ"ל יציגו: ד"ר ע. אילן – "חיסוי דברי דואר" – יותר מ-500 שנה של "מיתוס"; בן הדור נסטליטר – מהפני בלך לתערוכות בולים וקונגרסים; לביא בלאו – "700 שנות מוסיקה – מימי הביניים עד ימנו "אלה";

ירחמיאל בהיר – אירופה בהגשמה; מנחם לדור – המחשב; **מיכאל הירשפלד** – "זיהוי מטוסים"; **משה שמואלי** – "ימי הפרעות ברוסיה" – אוקטובר 1917-1921; **אברהם זכאי** – האבולוציה של הצפורים; **שי שבתאי** – "אם תרצו אין זו אגדה" **ניר ויינרמן** – "יונת השלום"; **יובל רונן** (בן 12) ילדי העולם.

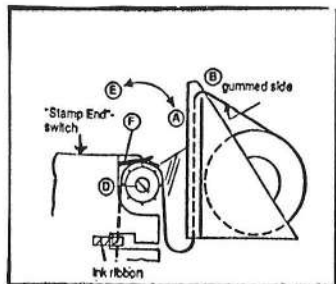
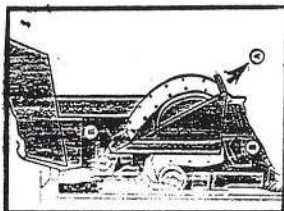
הנהלת תערוכת "ג'נובה 92" מחייבת כל מציג ל-8 עד 10 מסגרות, בנות 12 דף כ"א.

רוב המציגים הישראליים הביעו נכונות לנסיעה לתערוכה באיטליה.

מכונות הביול אינן מחזירות עודף. מסתבר, כי בארץ, מחוסר ידע בשימוש נכון במכונה ו/או ואנדאליזם, המכונות מתקלקלות לעתים קרובות, ונאלצים להחליף את המדפסות ועל-ידי כך, משתנה מספר ההביר – על כך רשות הדואר אינה מעדכנת את הקהל. המעקב אחרי שינוי המדפסות, שינוי סוגי הסרטים, שינוי טעויות למיניהם, ותאריכים, מהווה מחקר.

כמו, למשל, במרחב צפון – קרית אתא, הוכנסה לשימוש לראשונה מדפסת 006 בתאריך 9.9.90 היתה בשימוש מספר שבועות. מדפסת 040 הותקנה בתאריך 19.11.90 עבדה כחודשיים, הוחלפה למדפסת חדשה שמספרה 039, בתאריך 19.2.91. באותו יום, המדפסת נשברה, ואינה בשימוש עד היום, היא הוחלפה למדפסת 015, בתאריך 24.3.91, לאחר תיקון המדפסת המקורית (בגרמניה) הוחזר לשימוש 006. הטעויות אשר קורות, בדרך כלל, מחוסר ידע של המפעיל-האחראי, ע"י הכנסת סרט בצורה לא נכונה.

קיימים סוגי טעויות, כמו הדפסה כפולה, הדפסה לא ברורה, הזזות בהדפסה, כיפול התווית בזמן הדפסה, חיתוך התוויות לא במקום, וכו'. לרוב קורה כאשר מנפיקים מספר רב של תוויות ללא הפסקה למעשה המכונה לא בנויה למטרה זו.

- לנו מבחר בולי ישראל וח"ל, מטבעות ושטרות
- יודאיקה ארץ הקודש
- תולדות הדואר ונושאים שונים.

**בולי כחול לבן
בהנהלת א. סגל**

מכירות פומביות AUCTIONS

בולים לאספנים • מכירות פומביות • יודאיקה • תולדות הדואר
AUCTIONS • STAMPS • JUDAICA
• POSTAL HISTORY

רח' המלך ג'ורג' 6, תל-אביב טל. 281023 יעוץ והדרכה ללא תשלום

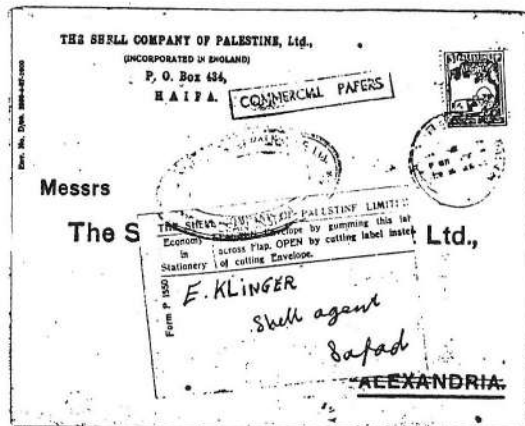
מכתבים "קנוסים" מתקופת המעבר (2)

מאת א. קרפובסקי

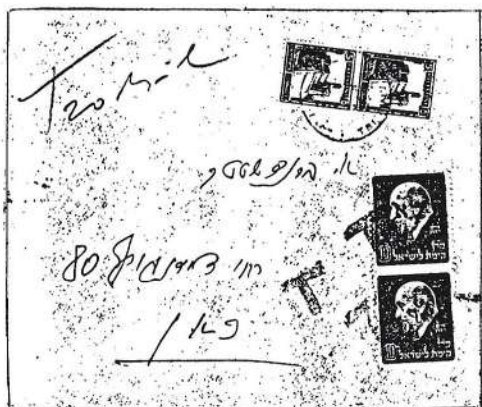
התקופה הישראלית הראשונה

תקופה זו מתחילה ביום ראשון ה-16 במאי, עם פתיחת בתי-הדאר הרשמיים של מדינת ישראל והופעת בולי "הדאר העברי", כבולים הרשמיים של המדינה החדשה. **מבחינת דמי הדאר**, התקופה נמשכה עד לסוף חודש מאי, עם מספר חריגות לחודש יוני, כשאז מופיעים לראשונה בולי "דמי-הדאר" הראשונים של הדאר-העברי. השמוש בבולי המנדט הופסק רשמית ביום 15 במאי, למרות שמוצאים ביומיים-שלשה הראשונים של **ישראל**, פה ושם מכתבים מנדטוריים שנהנו "מתקופת-חסד" ולא נקנסו, בעיקר של מוסדות וגופים זרים. לעומתם – כל בולי "מינהלת העם" ממשיכים על-פי ההוראות, להיות בתוקף עד יום 22 במאי. כל זה גם כן איננו מדויק לגמרי, וכפי שנראה להלן, לפחות במספר מקומות כמו תל-אביב וירושלים, ממשיכים חלק מהבולים להיות תקפים גם לאחר מכן.

כללית, המדינה הצעירה מאמצת לעצמה את כל אותם כללי הקנס של תקופת המנדט הבריטי ותקופת "מינהלת-העם", וממשיכה אותם באותה צורה.

נתחיל בתל-אביב, שבו נמשך אולי ה- transition period מתקופת "מינהלת-העם" לתקופת ישראל בצורה הכי ברורה. זה מתבטא בכך שבניגוד ליתר בתי-הדאר בישראל שהחלו לקנוס את המכתבים טעוני הקנס בבולי דאר-עברי רגילים מן המניין, (עדיין ללא הדפס-רכב (overprint), "אומצו" בתל-אביב בולים מסידרת ויצמן הכחולים, בני 10 מיל, הממשיכים לשמש כבולי דמי-דאר גם מעבר לתאריך ה-22 במאי, וזאת עד לקבלת בולי

דמי-הדאר של הדאר העברי בסוף החודש (!) להלן מספר דוגמאות:

מכתב שנשלח מג'נבה באמצעות שליח שאק את המכתב בתיבת-דאר בתל-אביב ביום 18 במאי. המכתב ניקנס ביום 21 למאי באמצעות 2 בולי ויצמן "מינהלת-העם" הקשורים ב-T גדול, כשהחותמת הישראלית התלת-לשונית של תל-אביב מוטבעת לידם.

צולם אחר מראה מכתב מסחרי מקומי מיום 20 במאי שבויל בצמד בולי מנדט בני 5 מיל וניקנס בשני בולי ויצמן, גם מספר הטבעות של T גדול עליהם ולידם. הבולים המנדטוריים נחתמו בניגוד לתקנות בחותמת הישראלית של תל-אביב. משמאל בכתב יד – T 20 mills!

מצוי מכתב אחר שנשלח מחיפה לתל-אביב ב-25 למאי!

מבויל גם כן בבולי מנדט של 5 מיל שפג תוקפם. הבולים הוחתמו בחיפה בחותמת הישראלית כש-T גדול לידם ומעגל שצויר בעפרון ביד מקיף אותם. בתל אביב נקנס המכתב בשני בולי ויצמן הקשורים ב-T. גם כאן החותמת הבולים המנדטוריים נעשתה בניגוד לתקנות. בחיפה היתה צורת הקנס שונה ויותר מגוונת, והיתה למעשה שונה מסניף לסניף.

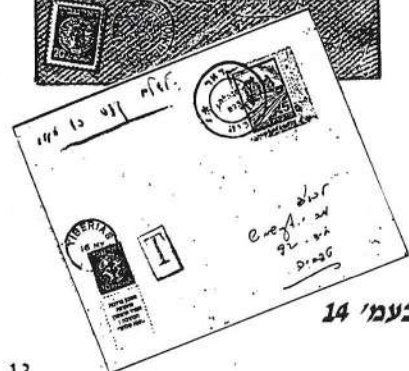
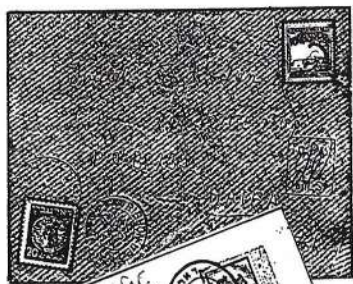
מצוי מכתב מקומי קנוס, מהיום הראשון לדאר ישראל בחיפה, דהינו ה-16 במאי. המכתב הושם בתיבה ללא בול וניקנס בזוג בולי דאר עברי בני 10

החריגה הגדולה ביותר מבחינת לוח הזמנים של תקופת-המעבר היא מירושלים. ירושלים, שבתקופה המדוברת היתה תחת מצור כללי, לכן לא קיבלה את הבולים שבהם השתמשו ביתר חלקי הארץ. רק ב-9 במאי נפתחו שלשה סניפי דאר בעיר, ובהם השתמשו בחותמות "מינהלת-העם", ובבולי חרום זמניים שהודפסו במקום. בולי ישראל הגיעו לעיר רק ב-20 ביוני. בהיות העיר נצורה שמשו הבולים רק לקשר מקומי, ורק ב-18 ביוני, עם יציאת השיירה הראשונה מירושלים, חודש הקשר עם יתר חלקי הארץ. מכתבים שהצליחו לצאת מירושלים לפני ה-18 ביוני, באמצעות Couriers או מטוסים כשהם מבולים בבולי החרום המקומיים, ניקנסו ביעדם, מאחר ופקידי הדאר התייחסו אליהם כבולי קרן-קיימת, שהיו אז חסרי תוקף. מכתבים כאלו ידועים החל מתחילת חודש יוני.

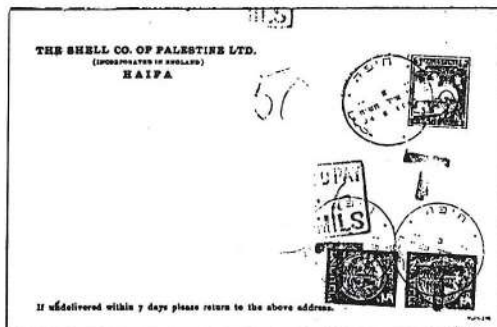
יש לנו מכתב כזה מאד מוקדם מיום 1 ביוני, המכתב נשלח מירושלים לפתח-תקוה לביה"ח "בילינסון", והשליח על מנת למנוע קנס ועיכוב בייל את המכתב בבול נוסף של דאר-עברי בן 10 מיל.

מכתבים אחרים מראים מכתבי-שליח מוקדמים מירושלים, אשר בולי החרות שעליהם לא הוכרו על-ידי פקידי-הדאר והם ניקנסו ב-20 מיל ביעדם. המכתב הראשון נשלח בתל-אביב ביום 8 ביוני וניקנס באותו היום, ואילו המכתב השני נשלח מתל-אביב ביום 14/6, התקבל, אבל נקנס בפתח-תקוה ביום 16/6. כאמור מכתבי "השיירות" בתאריכים 18 ו-21 ביוני כבר הוכרו בכל רחבי הארץ ולא נקנסו.

דוגמאות מקנסות בתוך ירושלים עצמה בתקופת "מינהלת העם" אין לנו עדיין, ואילו קנסות בירושלים עם השימוש בבולי דמי-דאר של הדאר העברי יש לנו לא לפני חודש אוגוסט 1948.

המשך בעמ' 14

מיל הקשורים יחד בחותמת הישראלית התלת לשונית של חיפה מהיום הראשון. בצד שמאל למעשה מופיעה הטבעה של T גדול מהטיפוס הצר, ולידו המילים בכתב יד "20 mils" וחותרת נוספת לידם.

מכתב אחר שנשלח מתל-אביב לחיפה, מבויל בבול מנדטורי חסר תוקף וחתום בחותמת מנדטורית שקשה לזהות את תאריך המשלוח בה, אבל זה מראה שהמכתב נשלח מאחד הסניפים בעיר, ומתחתיו החותמת הידועה "To Pay 20 Mil's". בחיפה נקנס המכתב בבול דאר עברי רגיל בן 20 מיל, כשעליו מוטבעת חותמת הקנס הנדירה של חיפה עם ה-T הקטן בתוך מסגרת, כשכל זה קשור בחותמת הישראלית של חיפה מיום 20 למאי.

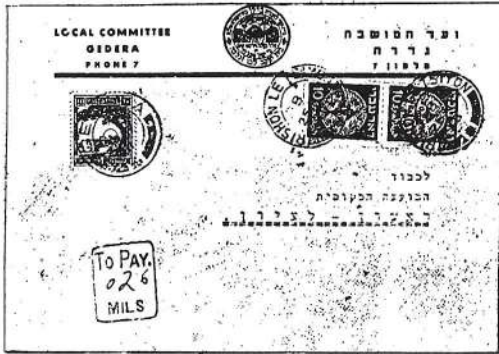
בול בבולים חסרי תוקף

מכתב מסחרי מסוג "חלון" – Printed matter של חברת המנדט "Shell co" מעניין אף הוא. המכתב מבויל בבול 3 מיל מנדטורי, חסר תוקף, חתום בניגוד לתקנות בחותמת ישראלית של חיפה מיום 24 למאי. מתחתיו החותמת "To Pay 6 mils" (כפל התעריף) ומימין T גדול. המכתב ניקנס עוד באותו יום בשני בולים ישראליים דאר-עברי רגילים בני שלשה מילים, כשעליהם מוטבע באופן ברור ה-T הגדול של חיפה שקושר אותם למעטפה. כאן כדאי לציין שה-T הגדול של חיפה לא היה בשום אופן הדפס רכבי "overprint" אלא חותמת וזאת למרות שיש דוגמאות שה-T מוטבע במרכז הבול בשלמותו. הכלל בחיפה היה שקודם הודבק הבול ורק לאחר מכן הוטבעה עליו חותמת ה-T.

דוגמא לסוגיה זו יש לנו במכתב מעניין במיוחד בגלל האספקט של ה-Postal-History שיש בו. המכתב נשלח כ-:

Courier cover from kibbutz "Nir-Am" in the "Negev" behind the Egyptian line with demonitized 10 mils mandate stmp posted by the courier in Rishon-Le-Zion on May 23rd. (mandate postmark) with the kashet "To Pay 20 mils". Taxed on arrival with large T Haifa marks only on 20 mils Doar-Ivri regular stamp, all tied by main Post office trilingual Haifa Israeli cancellation dated May 26th.

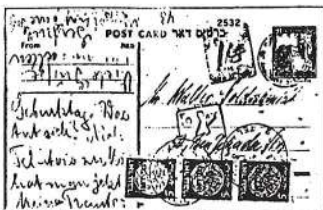
מכתבים קנוסים / המשך

לאחר את הטעות, והמכתב הגיע ליעדו רק בחודש יוני כשזא כבר הבול המנדטורי שעליו לא היה בתוקף, ולכן בדאר עפולה נכתב עליו בעפרון אדום הסימן T ומעליו "לשלם 6 מיל" (כפל התעריף). הקנס בוצע באמצעות שני בולי דאר עברי רגילים בני 3 מיל, המוחתמים בחותמת S.C. המנדטורית של עפולה מיום 5 ביוני, שהיתה אז בשימוש.

בסוף חודש מאי 1948 נכנסו באחור, דמי-הדאר של הדאר-העברי לשימוש. התאריך המוקדם ביותר הידוע לנו כיום על מכתב הוא מיום 28 במאי, ומוצאים מספר מועט של מכתבים קנוסים מתאריך זה מבתי-הדאר של הרצליה ורמת-גן. מתל-אביב המכתבים הקנוסים הראשונים הידועים כיום הם רק מתאריך 30 במאי. כלומר יומיים לאחר מכן. מחיפה התאריך המוקדם הידוע הוא רק ה-1 ביוני, ומירושלים לא מוצאים מכתבים קנוסים מלפני חודש אוגוסט! יתר סניפי הדאר בארץ קיבלו את הבולים בתאריכים שונים עד לשבוע הראשון של חודש יוני.

צלוס 25 מראה גלויות דאר קנוסה מהיום הראשון בתל-אביב. הגלויה נשלחה ביום 19 במאי מהרצליה. כשהיא מבויילת בבול מנדטורי בלתי תקף בן 7 מיל. הבול "בוטל" באמצעות חותמת מנדטורית מאותו היום, ולידו קשט "To Pay" והם סך 14 מיל, שתוקן יותר מאוחר ל-15 מיל. סיבת התיקון היא שלא היה אז בנמצא הרכב בולים שיתן 14 מיל (כפל התעריף), ולכן האפשרות הקרובה ביותר היתה של 15 מיל. "קשט" נוסף הוחתם בתל-אביב עם הסיפרה 15, והגלויה נקנסה בשורה של שלשה בולים בני 5 מיל בתי-דאר מהיום הראשון, חתומים בחותמת ברורה של תל-אביב 2, מיום 30 במאי.

המשך

בעמ' 15

כל מה שדובר עד כה התייחס למצב "הקנסות" בשלש הערים הגדולות, ביתר סניפי הדאר במקומות הישוב השונים בארץ התמונה היתה פחות או יותר אחידה. כאן השתמשו בהתאם להוראות, בבולי דאר עברי רגילים כבולי דמי-דאר, עם רישום סכום הקנס לידם בכתב יד או ב"קשט" המנדטורי, וזאת עד לקבלת בולי דמי-הדאר בסוף מאי או תחילת יוני. נביא מספר דוגמאות להלן צילום מכתב מקומי מטבריה אשר נשלח בסוף תקופת "מינהלת העם" כשהוא מבוייל בבול "מינהלת-העם" "טרקטור" בן 5 מיל, חתום בחותמת הזמנות של טבריה, כלומר במחצית התעריף הדרוש. בצד שמאל למעלה מופיע בכתב יד בעפרון אדום הכתובת "לשלם קנס 10 מיל". הקנס עצמו כבר שולם ביום הראשון של התקופה הישראלית, דהיינו ה-16 במאי 1948, באמצעות בול דאר-עברי רגיל בן 10 מיל הקשור למכתב בחותמת S.C. המנדטורית של טבריה שהחזרה לשימוש, ומצד ימין לו, "הקשט" המלבני של טבריה עם ה-T הארוך והצר, שהיה אופייני לטבריה באותה תקופה. ללא ספק דוגמא של Transition Period קלאסי.

קיים מכתב שנשלח מפרדס-חנה להרצליה, כשהוא מבוייל בשני בולים מנדטוריים חסרי תוקף. לידם חותמת המנדטורית של פרדס-חנה. D.C. שהייתה בשימוש מ-20 במאי, ובכתב יד "קנס 20 מאי". המכתב ניקנס בהרצליה ביום 23 במאי באמצעות בול דאר עברי רגיל בן 20 מיל, החתום בחותמת המנדטורית S.C. של הרצליה. דרך אגב, בגלל המחסור במעטפות באותה תקופה, השתמשו במעטפה פעמיים (פעם ראשונה בתקופת "מנהלת-העם").

צלוס אחר מראה מכתב שנשלח על ידי ועד המושבה בגדרה, למועצה המקומית בראשון-לציון, כשהוא מבוייל בבול מנדטורי חסר תוקף בן 10 מיל, החתום, בניגוד לתקנות, בחותמת המנדטורית D.C. של גדרה מיום 20 במאי. מתחתיו הקשט "To Pay 20 mils" המכתב ניקנס בראשון-לציון באמצעות שני בולים רגילים של "דאר עברי" בני 10 מיל, כשהם חתומים בחותמת ה-D.C. המנדטורית של ראשון לציון מיום 25 במאי. להלן פריט מאד מעניין, המהווה גם דוגמא מאוחרת לשימוש בולי דאר-עברי רגילים כבולי דמי-דאר. מדובר כאן על Commercial Wrapper המבוייל בבול מנדטורי חוקי בן 3 מיל, שנשלח מתל-אביב מחברת "המשביר המרכזי" לגרעין התישבותי בשם "קבוצת-אמונים" ת.ד. 1340 עפולה, הבול הוחתם בחותמת ה-S.C. המנדטורית של תל-אביב מיום 5 במאי, ולא נקנס היות והבול עדיין היה בתוקף חוקי.

משום מה טעה כותב הכתובת והדפיס בטעות את תיבת-הדואר בתל-אביב במקום בעפולה. לקח זמן

והקנס בא רק בגלל ביול חסר. אכן פריט של "פוסטל-היסטורי", מעניין במיוחד.

בהקשר לנושא כדאי להזכיר לצבור האספנים עוד נושא חשוב וכאוב. עקב נדירות החומר בנושא הקנסות "בתקופת המעבר" ומכאן ערכו הכספי הרב יחסית, נתגלו במשך השנים נסיונות לא מעטים של זיוף וזיופים למיניהם שמופיעים מדי פעם בשוק. עיקר הזיופים הם של מכתבים מחיפה. לפיכך מתבקש ציבור האספנים להזהר ולבדוק באופן יסודי כל פריט לפני רכישתו.

לסיום ברצוני לציין שמספר פריטים שהוזכרו במאמר מחקרי זה, כבר פורסמו בעבר כבודדים בעתונות המקצועית. אבל על מנת ליצור אינטגרציה, ולקבל תמונה כוללת של נושא זה, שמעולם לא נחקר ונכתב במרוכז, מצאתי לנכון להזכיר גם כאן, עקב חשיבותם היחודית להבנת הנושא.

מקורות

- 1) Holy Land Postal History 19 ס"מ P-926
- 2) Holy Land Postal History 27 ס"מ P-327
- 3) The Minhelet Haam Period by E. Fluri P-9
- 4) The Minhelet Haam Period by E. Fluri P-28
- 5) The Interim Period Postage stamps or Israel, by Bruno Forsher P-51
- 6) The Doar Ivri issue of Israel by Rothmah & Tsachor P-68

הופיע ספר "יודאיקה" בבולאות

בהוצאת עמותת בולאי חיפה הופיע זה עתה ספר בולאי מיוחד המהווה מצבת זכרון לד"ר **שאול דגון**, ז"ל, יחד עם אוסף מחקרים, מפרי עטו, שעשוים לסייע לאספני יודאיקה, גם היום.

המדובר באוסף מאמרים, מחקרים וידיעות שפורסמו במרוצת השנים בעתונות הפילטלית בארץ ובעולם והזינו את אספני יודאיקה במשך יותר משלושים שנה.

בעריכת הספר והבאתו לדפוס עשה **קלמן בראיין**, חבר עמותת בולאי חיפה, שראה במפעל זה ערך חינוכי, נוסף לספר זכרון לחבר, מותיקי הבולאים בחיפה וממסדי אגודת יודאיקה. ד"ר שאול דגוני, רופא במקצועו קצין בצבא אנדרס ואספן יודאיקה מעמיק, חקר את הנושא לא רק בהיבט של חדשות "טריות", אלא דוקא "החפירה" לעומק ולהסטוריה, היא שעניינה אותו. הספר מכיל מאמרים בעברית ובאנגלית, גזורים מתוך כתבי העת השונים בהם הופיעו ואם כי לא כל הצילומים באיכות טובה, ניתן להתרשם מן החומר וללמוד ממנו גם היום, אף על פי שרוב הדברים כבר לא "בחדשות".

לסיום מאמר מחקר מסכם זה, מצאתי לנכון להביא "כצימוק" מכתב מענין ונדיר במיוחד, שאולי לא קשור ישירות לנושא, אבל בכל זאת עוסק "בתקופת המעבר" ובקנס.

על פי הוראות הועד הלאומי מיום 25 באפריל, נועדו הבולים והחותמות הזמניות לשמש רק על גבי מכתבים בפנים הארץ, וכאלו הם גם לא הוכרו ע"י ה-U.P.U. בהקשר למכתבים המיועדים לחו"ל, נאמר בפרוש שיש לביילם רק בבולים המנדטוריים הקיימים שהיו עדיין בתוקף, ולהעבירם **בלתי חתומים** (בחחותמות הזמניות), לסניף הדואר המרכזי בתל-אביב.

למרות הוראות ברורות אלו, היו פה ושם חריגים, ומספר מצומצם ונדיר יותר מצא בכל זאת את דרכו לחו"ל, כשהוא מבויל וחתום בבולים ובחותמות הזמניות, ואף התקבל שם. כדאר רשמי, למרות שבאותה תקופה לא היו כל קשרי דאר רשמיים עם מדינות העולם, לא בים ולא באויר.

אנו מראים כאן אולי את הדוגמא הנדירה ביותר הקיימת הידועה כיום. מדובר בדואריים, שנשלח מחיפה לכתובת של E. Levin בארה"ב, שהיה עסקן ציוני ידוע בניוירוק. המכתב נשלח באניה SS. FRANCONIA שעזבה את חיפה עם שק דאר בין ה-12-14 במאי, והגיע ליעדו בסניף הראשי של ניוירוק, ב-COOPER Station ביום 17 ביוני.

המכתב בויל בבול "הספינה" של "מינהלת-העם" בן 10 מיל, וחתום בחותמת "מינהלת-העם" של חיפה מאחד הסניפים. תעריף מכתב ימי לארה"ב היה באותם ימים 20 מיל, ובגלל חוסר הסכום נכתב עליו משמאל בעפרון כחול עבה T 30 cents כלומר שיש לקנסו ביעדו.

האמריקאים תרגמו את 30 הסנט של הקנס הבינ-לאומי, לסכום של 10 סנט אמריקאי, ואכן קנסו אותו בבול דמי-דאר של ארה"ב בן 10 סנט, tied by mint postmark יש לציין שבמקרה נדיר זה, המכתב התקבל ועבר בדאר כמכתב חוקי רגיל,

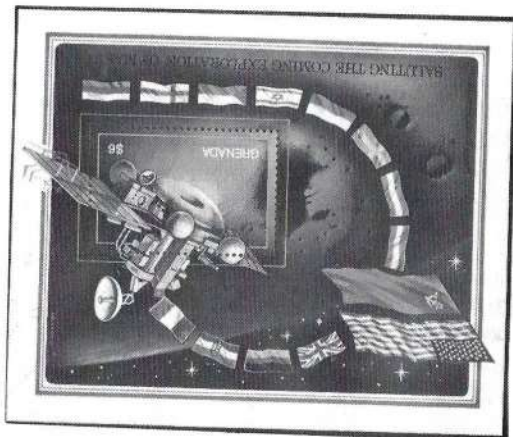
דגל ישראל בין דגלי האומות בחקר החלל

אין כבולאות השומרת על כבוד ישראל בכל מקום בעולם שם מגיעים בולי דואר... הנה, זה עתה הגיעה אלינו גליונית זיכרון חדשה מגרנדה, לכבוד **המדינות המשתתפות** בחקר החלל, כשבין 13 דגלי המדינות להן הוקדשו הבולים גם דגל מדינת ישראל (!).

גרנדה יצאה עם סידרה מרשימה של 36 בולים ושלוש גליוניות זיכרון לכבוד מבצעי החלל במרוצת השנים. הבולים מודפסים בשלושה גליונות אשנב – 9 בולים בכל גליון המתארים מיני תמונות מחקר החלל לרבות דיוקנאות כמה מן החוקרים הראשונים כמו **גלילאו, קפלר, גיובני שיפארלי** ואחרים.

שתיים משלוש גליוניות הזיכרון מראות אף הן תמונות מנוף החלל ואילו השלישית מראה דגלי 13 מדינות סביב "פני" המאדים, כשדגל ברית המועצות בהגדלה רבה לעומת שאר הדגלים – אולי בשל הראשונות בשילוח האדם הראשון לחלל.

דגל ישראל מופיע בגליונית במרכז השורה התחתית של הדגלים, וזאת מבלי לציין כיצד אנו משתלבים בחקר החלל.

הוא היה חבר בתנועה הסוראליסטית ודדה בפריס. בין השנים 1920-1980. הוא נולד בפילדלפיה שבארצות הברית וחזר לארצות הברית ב-1940, בזמן הפלישה הגרמנית לצרפת. חוץ מהביאוגרפיה האומנותית יש להדגיש **שמן ראי** כדי להציל את עצמו שינה את שמו וזהותו. השם הקודם שלו היה **עמנואל רבינוביץ** או רדנסקי לפי אחרים. הוא שינה את השם שלו למן ראי "האדם עם קרן האור". פעם השיב לשאלות לעתונאי שבבית ספר לגלגו לו בגלל השם הזר. "מן השם הפרטי שלי, שהיה עמנואל לקחתי את **מן**. שם המשפחה שלי לא מעניין אף אחד". הוסיף.

דן גלילי

מצ'ניקוב, פבלוב וסחרוב

ברית המועצות הקדישה באחרונה 3 בולים לבעלי פרס נובל: **איליה מיצ'ניקוב, יוואן פבלוב, ואנדריי סחרוב**.

מיצ'ניקוב, שהוא ממוצא יהודי, קיבל את פרס נובל ברפואה ב-1908; פבלוב ב-1904, בפיסילוגיה וסחרוב ב-1975, במדע הגרעיני.

בולי מיצ'ניקוב מקובלים אצל אספני "יודאיקה".

משחקי "מכבי" באירופה

פריט אחר שבא לפאר את ישראל, זו חותמת הדואר הצרפתי שהוטבעה בצרפת לכבוד מכבי במשחקי האליפות באירופה. אין הרבה פרטים בחותמת, זולת סמל מכבי וציון משחקי מכבי האירופיים (ה-8) יולי 1991.

החותמת היתה בשימוש בין ה-10 ל-18 ביולי, השנה.

ראי מן – עמנואל רבינוביץ

בתחילת 1991 הופיעו בצרפת כמה בולים עם סופרים ומשוררים מצוירים ע"י ציירים מפורסמים.

הציור שהוקדש למשורר הצרפתי אנדרה ברטון חתום ע"י הצייר מן ראי. החתימה היא בצד שמאל של הבול.

מן הוא אומן מפורסם, צייר, צלם ואיש קולנוע.

"יודאיקה" באיגרות-דואר סובייטיות

מאת ד"ר ע. לפין - ב. ומ. נודלר

חלק 3 - חותמות

הרשימה כוללת חותמות-דואר סובייטיות מיוחדות שהוטבעו על המעטפות והכלילים של הדואר. חלקם פורסם כבר בחלקו הראשון של המחקר הזה. חלקם יופיע בחלק שני שטרם פורסם. למען התמצאותם של האספנים ציינו גם את מספרן המקורי של המעטפות שהופיע בחלק 1. אשר לחלק 2 - שטרם הופיע - ציינו מצד שמאל את האות "ב".

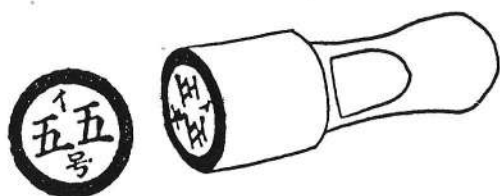
מספר תאריך סדורי ההופעה	עיר	דיוקן או אירוע	מקור
1. 15.03.60	מוסקבה	סל מ. אלוף השחמט	ב.
2. 19.09.61	קלוגה	פיידיש-קרנדייבסקי א. 25 שנה למוזיאון על שם ציולקובסקי	ב.
3. 29.10.61	מוסקבה	מרקס קרל. פסלו במוסקבה.	ב.
4. 14.06.63	מוסקבה	פיידיש-קרנדייבסקי א. "ווסטוק 6-5"	ב.
5. 12.04.65	מוסקבה	פיידיש-קרנדייבסקי א. יום הקוסמונאוטיקה	ב.
6. 08.03.67	מוסקבה	צטקין קלרה. יום הסולידריות של נשים עובדות	ב.
7. 05.05.68	מוסקבה	מרקס קרל. 150 שנה להולדתו (בצבע שחור)	ב.
8. 01.06.70	מוסקבה	פיידיש-קרנדייבסקי א. כ"ל. (בצבע אדום)	ב.
9. 29.11.70	מוסקבה	25 שנה לארגון האומות המאוחדות. "...וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות... התירות בבית המועצות.	ב.
10. 09.11.74	מוסקבה	אותו הפסוק של ישעיהו ב'4' כמו במספר 8	ב.
11. 09.05.75	וולגורד	מאיההולד ו. 100 שנה ליום הולדתו	9
12. 14.03.76	לנינגרד	בלפולסקי יעקב. יד בוולגורד.	ב.
13. 06.08.76	בייקוניר	ברג לב. 100 שנה ליום הולדתו	15
14. 08.09.76	מוסקבה	פיידיש-קרנדייבסקי א. פסל ליקולוב	ב.
15. 03.03.78	צ'יטה	לרגל חגיגת 15 שנים לטיסת "ווסטוק" לקוסמוס	ב.
16. 25.04.80	מוסקבה	וולינב ב. "סויוז 21" - "סליוט 5"	ב.
17. 14.05.80	מוסקבה	ירוסלבסקי (גובלמן) י. 100 שנה ליום הולדתו	22
18. 29.10.80	רומני	בלפולסקי יעקב. 35 שנה לנצחון העם הסובייטי	ב.
19. 29.10.80	מוסקבה	קוריביץ' מ. בונה מטוסים ומסוקים מיג	ב.
20. 22.01.83	מוסקבה	יופה א.פ. 100 שנה ליום הולדתו	31
21. 24.02.83	מוסקבה	יופה א; פ. כ"ל.	ב.
22. 05.05.83	מוסקבה	לנדאו לב. 75 שנה ליום הולדתו	36
23. 17.06.83	מוסקבה	קזקביץ' עמנואל. 70 שנה ליום הולדתו (2 חותמות)	38
24. 06.01.84	מוסקבה	מרקס קרל. 165 שנה ליום הולדתו (2 חותמות)	37
25. 30.01.84	מוסקבה	סבטלוב (שינקמן) מ. 80 שנה ליום הולדתו	40
26. 01.09.84	רבדה	ברודסקי א. 100 שנה ליום הולדתו (גלויה)	ב.
27. 06.03.85	מוסקבה	אויסיסקין י.ד. 50 שנה לטיסת "אוסוביאחים 1" לסטרטוספרה.	ב.
28. 06.03.85	אוליאנובסק	סברדלוב י.מ. 250 שנה לעיר רבדה באזור סברדלובסק	ב.
29. 04.06.85	סברדלובסק	אוליאנובה (בלנק) מריה. 150 שנה להולדתה	ב.
30. 3/4.06.85	מוסקבה	אוליאנובה (בלנק) מריה. כ"ל.	48
31. 30.08.85	פליס באזור איבנובסק	סברדלוב י.מ. 100 שנה ליום הולדתו	49
32. 30.08.85	מוסקבה	סברדלוב י.מ. כ"ל.	ב.
33. 02.09.85	מוסקבה	לויטן י.א. 125 שנה ליום הולדתו	56
34. 30.12.85	מוסקבה	לויטן י.א. כ"ל.	56
35. 20.02.86	מוסקבה 2	קספרוב ה.ק. תחרות עולמית בשחמט	ב.
36. 03.06.86	אודסה	עמנואל נ. 75 ליום הולדתו. צלום בנין האקדמיה למדעים.	ב.
37. 09.02.87	מוסקבה	בלה קון. 100 שנה ליום הולדתו	ב.
38. 20.07.87	מוסקבה	מצ'ניקוב אי. 100 שנה למכון האפידיאולוגי על שמו.	ב.
39. 03.11.87	מוסקבה	מניזר מ. פסל. פסל לצ'פאייב (2 חותמות)	ב.
40. 05.05.88	מוסקבה	זמנהוף ל. 100 שנה לספר לימוד הראשון באספרנטאו.	ב.
41. 05.09.89	מוסקבה	מרשק ס. 100 שנה ליום הולדתו	מעטפה חדישה
42. 22.11.89	אירקוטסק	מרקס קרל. 170 שנה ליום הולדתו	ב.
43. 10.02.90	מוסקבה	בלפולסקי י. 400 שנה לעיר וולגורד	ב.
		מיל מ.ל. בונה הליקופטרים	ב.
		פסטרנק בוריס. 100 שנה ליום הולדתו	88

חותמות יפאן במאה ה-19

מאת יגאל נתנאל

חותמות הדואר במאה התשע-עשרה הינם חומר מרתק בתולדות הדואר היפאני ובהיסטוריה הבולאית של יפאן.

ההיסטוריה הבולאית בראשיתה התרכזת במכתבי דואר בתוך יפאן ולכן החותמות שהיו בשימוש נושאות בעיקרן את סימני הכתוב היפני. רק בתקופה מאוחרת יותר, עם התפתחות קשרי הדואר עם ארצות חול, הבינו שלטונות הדואר כי לא ניתן להשתמש בחותמות בכתוב יפאני לצורך משלוח דואר לחו"ל והם יצרו שורה של חותמות למשלוח מכתבים לחו"ל.

קבוצה נוספת של חותמות מעניינת ומרתקת אלה חותמות השעם הנקראות חותמות מסוג "Bota" או "Cork Canals" המאפיין של חותמת זו היה אות או סמל במרכז של החותמת. בחותמות אלו השתמשו רק בתי דואר גדולים וקיימות 13 סוגי חותמות ושעם בסיסיות מהסוג העגול והקטן. וכן 63 חותמות שעם גדולות או אליפטיות.

לחותמות אלו נילוו בדרך כלל חותמות עגולות עם תאריך הנושאות את שם בתי הדואר במרכזם. בחותמות אלו השתמשו להחתמת דברי דואר לחו"ל וכך למשל חותמת שעם של יוקוהאמה נושאת את האות הלטינית "Y" (Yokoama) או האות הלטינית K (קובה Koba).

עם שירותי הדואר לחו"ל הוחל השימוש באותיות לטיניות. בגוף החותמת העגולה. חותמות אלו היו דומות לחותמות שהשתמשו בתי דואר שונים בעולם והן נשאו את שם העיר והמדינה בצורה תאריך ללא שנה. חלקם נשא אף את השנה ובחלקם והשנה השעה והמקום, רצופת חותמת עגולה עם שם בית הדואר, אף צויינה שעת המשלוח.

מבין החותמות הלועזיות בולטת בעיקר חותמת הנושאת, בנוסף לתאריך הלועזי, את השנה לפי מנין יפאני. (לפי שנת הולדת הקיסר). חותמת זו נקראת חותמת Mgiji והיא נושאת כונה המקבילה לשנה הלועזית של שנת הולדת הקיסר. כך, למשל, חותמת 26 Mgiji הינה משנת 1883.

החותמות המאוחרות יותר נשאו מלוא הפרטים האפשריים, כמו מקום, תאריך, שעה, שנה ויום החותמת שיועדה לשימוש מקומי נשאה אף את התאריך והשנה, השעה והמקום, בצורת חותמת עגולה עם שם בית הדואר.

עם הופעת בולי הדרגון, רוב בתי הדואר השתמשו בחותמות גדולות הנושאות את שם העיר, חותמות אלו אופיינו לפי טעמו האישי של כל מנהל הדואר באזור. מאחר והיו בתי דואר רבים, נוכל למצוא מאות חותמות בסגנונות וצורות שונות. יתרה מזו: בגלל ריבוי חותמות ישנם חותמות שלא התגלו או זוהו וזה כשלעצמו תחום נרחב לבדיקה ולמחקר של כל אספן.

מבקשים הצעות לחותמת

התאחדות בולאי ישראל מעוניינת לציין את יום הבולאות 1991 בחגיגות מסוימת. בין השאר הוצע לקיים תחרות הצעות לחותמת אירוע ביום הופעת הבול. אין צורך בהצעת ציור דוקא ואפשר להציע רעיון בלבד. את ההצעות יש לשלוח אל ההתאחדות ת.ד. 2896 ת"א 61028. את ההצעות תשפוט ועדת שיפוט בשורת הבולאי וההתאחדות תעניק 3 פרסים למצטיינים.

פריט פוסטאלי או פילטלי...

מאת אלי ובר

ד. בשנת 1852 ספק אם היו בולאים ולא היתה בולאות. כך שהמכתב לא יכול להיות מכתב פילטלי. הבולאות החלה אך ורק בשנות השישים המוקדמות של המאה הקודמת.

ה. לשולח המכתב היה חוש אסטיטי או אומנותי והוא חשב כנראה כי הרבה יותר יפה אם הבולים מודבקים ב-4 פינות המכתב, מאשר בשורה, או צמודים זה לזה, לפיכך "קישט" את מכתבו בבולים.

ו. לא היו מוסיפים בולים מיותרים, כיוון שכל בול של 9 קרויצר היה בזמנו כסף רב.

לסיכום: לעיתים נראה מכתב שהוא כביכול פילטלי. יש לבדוק אותו היטב לפני שטובעים בו סטיגמה מסוימת. הבדיקה צריכה להיות בולאית - בהתאם לתעריפים ובהתאם לחותמות המופיעות על-גבי המכתב. הבדיקה השניה צריכה להיות הגיונית - האם המעטפה היא עשויה ומוזמנת או היתה בשימוש דואר.

ההבחנה עצמה - לדעתי היא צודקת ולדעתי צריך לאסוף מעטפות פלטיות דואריות ולא מעטפות עשויות.

כיום אנו עושים הבחנה ברורה בין מכתבים שהם מכתבים פוסטליים לשימוש דוארי בלעדי, לבין מכתבים פילטליים שנעשו או הוזמנו ע"י בולאים. לפנינו פריט עליו 4 בולים מודבקים ב-4 הפינות של המכתב, לכאורה זהו פריט פילטלי - עשוי. למעשה זהו פריט פוסטלי ללא כל שמץ של ספק ומהטעמים הבאים:

א. המכתב נשלח ב-25.9.1852 כשלוש שנים אחרי הופעת הבולים בבווריה.

ב. מכתב בויל כדין, ב-36 קרויצר, תעריף של מכתב כבד ביותר מבווריה לצרפת. התעריף הרגיל היה 12 קרויצר, אבל בשל המשקל הרב של המכתב, היה צורך בבויל בערך משולש כדי להגיע לתעריף המתאים.

ג. המכתב מוחתם ב-2 חותמות מעבר גבולות - חותמת של העיר שטרסבורג, שבגבול בין בווריה לצרפת וכן תשלום ה"P" המיוחדת שהיתה נהוגה בצרפת.

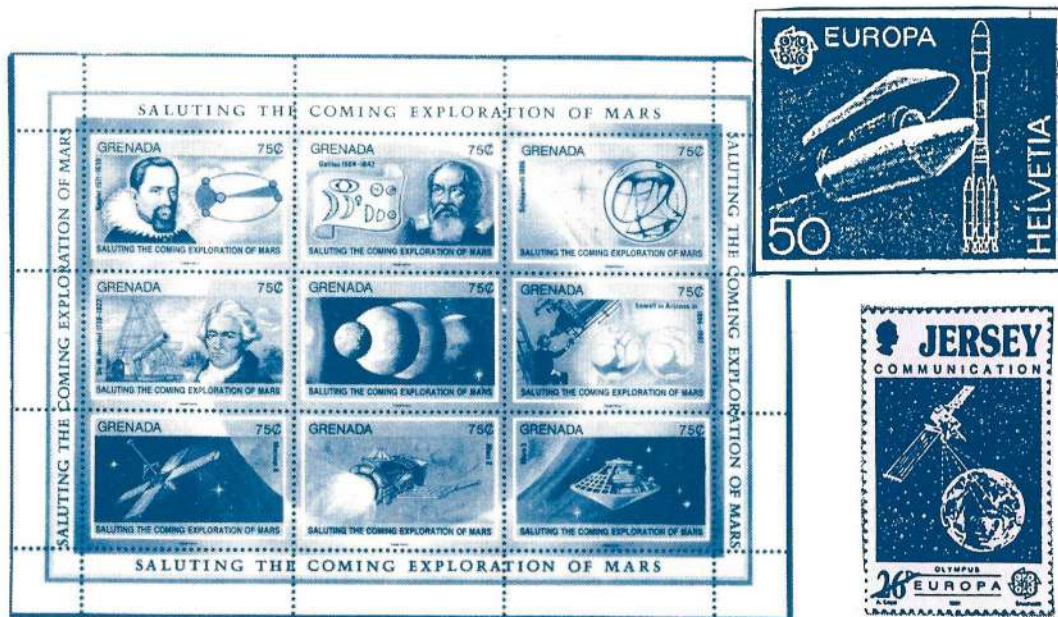
חקר החלל ב"אירופה 91"

מאת חיים לנגבל

מן הראוי לציין, כי שווייץ היא המדינה המייסדת של סוכנות החלל האירופית, מתוך מודעות לעובדה ששווייץ היא מדינה קטנה, אמנם מתועשת ביותר, ואיננה יכולה להישאר מחוץ למעגל המחקר והפיתוח בתחומי החלל, תרמה שווייץ תרומה גדולה לניסוח ומימוש מדיניות החלל של ארצות אירופה, כמשקל נגד למעצמות הגדולות שווייץ תורמת כ-80 מיליון פרנקים לתקציב ארגון החלל האירופי, וסכום זה מסייע גם למימון חלקה של שווייץ בפרויקטים כמו תצפיות לכדור הארץ וטלקומוניקציה. שווייץ מעורבת גם בפיתוח הלוויין האירופי "אריאן 5" ורכב החלל "הרמס".

בבול בדרג של 90 סנט נמצא רכב החלל "ג'וטור". רכב החלל המתוחכם הזה הוא פרי פיתוח ותכנון אירופי. משימת "ג'וטור" לחקור את כוכב השביט של האלי היתה הצלחה גדולה בכל העולם המדעי. משימה זו נהפכה לסמל של הצלחת הטכנולוגיה האירופית בתחומי חקר החלל. בול זה מראה את מסלולו של כוכב השביט של האלי, המקיף את השמש בתקופה של 76 שנים וכן את מסלול התעופה של "ג'וטור".

הוועידה האירופית של מינהלי הדואר והטלקומוניקציה c.e.p.t. ביקשה מהמדינות החברות להקדיש את בולי אירופה האחידים לשנת 1991 לנושא אירופה בחלל. מבין מספר רב של בולי אירופה האחידים בחרנו בשני בולים שווייציים שעוצבו בידי האחים אויגן ומקס לנץ, מציריך, והם מראים שני פרויקטים ששווייץ מעורבת בהם – הקמת סוכנות החלל האירופית ב-1975, שהיתה ציון דרך לחיזוי מאג האוויר ולווייני תקשורת. כן עוסקת הסוכנות לפיתוח החללית לשימוש חוזר "ספייסלב" והטיל "אריאן" לשיגור לוויינים וחלליות. המטלות הנוספות של הסוכנות הן תכנון מדיניות חלל ארוכת טווח באירופה, תיאום והתאמת תכניות חלל שונות ליבשת אירופה ותיאום של מדיניות תעשייתית. התקציב השנתי של סוכנות החלל האירופית הוא כיום יותר מ-3 מיליארד פרנקים שווייציים, ממומן בידי 13 מדינות חברות, וזה הארגון הבינלאומי הגדול ביותר בעולם למחקר ופיתוח.

סידרת חלל שלא במסגרת "אירופה 91"

למתעניינים בדבר, כדאי לציין, כי רכב החלל "ג'וטור", שמשקלו 750 ק"ג, מצוייד באנטנה מיוחדת המכוונת תמיד לכיוון כדור הארץ, והוא נראה בחלק העליון – הימני של הבול. ברכב החלל הזה בוצעו 11 נסיונות מדעים בחקר המבנה של כוכב השביט.

המטה המנהלי של האירגון נמצא בפריס, המרכז האירופי לטכנולוגיות חלל נמצא בנורדוויק שבהולנד, ואילו בדארמשטאדט שבגרמניה נמצא מרכז המבצעים של אירגון החלל האירופי, המחובר לתחנות שונות בעולם לעיקוב ולפיקוח על גורמי חלל. אתר השיגור של טילי "אריאן" נמצא בקורו שבגואינה הצרפתית.

שיחות עם...

לביא בלאו, מזכיר ההתאחדות לשעבר

שאלה: מה לדעתך ההישג החשוב ביותר של השנים האחרונות בפעולות התאחדות בולאי ישראל?

ל.ב.: כאחד האחראים לשיתוף הפעולה עם השירות הבולאי בעשור האחרון, יורשה לי לומר, כי בלי היחס האוהד ונכונותם לעזור של שני ידידים גדולים של בולאי ישראל, המנהל הראשון של השירות הבולאי **משה כהן ז"ל**, וממשיך דרכו **ינון בילין** יבלח"א, המנהל הנוכחי של השירות הבולאי, לא הייתה מגיעה הבולאות הישראלית להישגיה הניכרים. הדברים קיבלו לימים ביטוי מוחשי בהסכם להקמת קרן למימון הפעילות הבולאית המאורגנת, מושתתת על ההכנסה השנתית מהנפקת בול ליום הבולאות, שיזמתי כבר בשנת 1989. אם, אכן, יוזרמו לקרן הכספים לפי המוסכם והקרן תנוהל במקצוענות ונאמנות, בהתאם למטלות, תהיה התשתית הקיומית לעבודות ההתאחדות ופעילות האגודות הבולאיות בארץ ושל החוגים, מובטחת לחלוטין.

שאלה: מה דעתך על הדעה הרווחת בקרב הרבה אספנים, שבמסד הבולאי שלנו עיקר החברים מן האסכולה הקלאסית של האספנות ולא המודרנית תימטית?

ל.ב.: הקשר בין האספנים התימטיים וההתאחדות אינו חדש כלל וכלל. נשיאי ההתאחדות במשך כעשרים שנה באו משורות האספנים התימטיים. בתקופת כהונתם היו בהתאחדות כ-20 אגודות וחוגים פעילים. אספן תימטי עיבד את תקנות ההתאחדות, שכוחם יפה עד עצם היום הזה. אספן תימטי עמד בראש התערוכה העולמית "ישראלפיל 85" בתל אביב, שהצלחתה הגדולה עדיין זכורה לכולנו. מתוך 7 חברי הנהלת התערוכה – 5 היו אספנים תימטיים. לא כן המציגים התימטיים, 75 במספר, מהם 9 בלבד היו ישראלים.

שאלה: האם אתה מרוצה מפעילותה של ההתאחדות ואופן ניהולה?

ל.ב.: בהתעצמותה של ההתאחדות גם חולשתה. פרנסי ההתאחדות נסחפו בגלי ההצלחה בתערוכות ובקשרי חוץ וזנחו כמעט לחלוטין את העבודה בשטח, באגודות. לא זו בלבד שבשנים האחרונות לא הוקמה ולו אגודה חדשה אחת, אלא אף האגודות הקיימות איבדו מכוחן (למשל באגודת תל אביב). זאת לא במעט בגלל העדר הנחיה והדרכה אירגונית מצד ההתאחדות. האירגון מחדש, שהוחלט עליו לשיפור מצב זה לפני כשנתיים, ואשר קיבל את ברכת הכנס השלישי של בולאי ישראל בחנוכה תש"ן (דצמבר 1989), ואישור האסיפה הכללית מיום 21.1.90 – לא הוצא לפועל עד היום.

שאלה: מה דעתך על התופעה החדשה של ההתארגנות הפעילה של עמותות כמו **תימטיקה** או **יודאיקה**?

ל.ב.: עם הקמת איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימטית נכנס לזירת הבולאות הישראלית משב רוח רענן. כל הכבוד לקומץ החברים שהתעקשו ויסדו את האגודה. האגודה התימטית מזה וחוגי הנוער שאירגנה מחלקת החינוך של השירות הבולאי עם ועדת הנוער של ההתאחדות מזה, הם הם התיקווה והאפשרות הכמעט יחידה של הנהלת ההתאחדות להיחלץ מהקיפאון האירגוני הפנים-ארצי ולהשתחרר מהמגמות **האליטיסטיות** והקרייריסטיות החבויות בלב אחדים מחבריה. על הועד החדש של איל"ת ונציגי האגודות בועד הפועל של ההתאחדות לעמול שכם אחד עם היתר להבראת ההתאחדות החשובה לכולנו.

שאלה: כיצד נראים לך יחסנו בבולאות הבין-לאומית?

מפנה בעל חשיבות חל כאשר הצלחתי בועידת פראג 1988 להעביר החלטה לקבלת ישראל לאירגון הבולאי האירופי פֶּפּה, חרף התנגדות עזה. תקוותי, ערה"ש שהוה"פ החדש של ההתאחדות, אכן יצליח לממש תוכניותיו.

מבולי יובל ה-65 למלכה ו-70 לנסיך

פרס כספי לתצוגת בולי או"ם

ב-24 ו-25 אוקטובר השנה תיערך תצוגת בולי או"ם, בפסדינה, ארה"ב לראשונה בתולדות הנפקת הבולים של האירגון יוענק פרס כספי למציג המצטיין, בן 4000 דולר לזוכה שיצוין ע"י חבר שופטים. הפרסים הכספיים יוענקו מדי שנה. כפרס נוסף, תנתן מראה מיוחדת מתוצרת וינאית ועליה חרוט הבול בערך 1 סנט משנת 1951 של דואר או"ם. מראה זו תועבר מדי שנה מידי הזוכה לזוכה שאחריו, ואילו הזוכה יקבל במקומה מראה קטנה יותר, כעין מיניאטורה של המראה לזוכה החדש.

צ'רצ'יל ורוזוולט בבולי האמנה האטלנטית

בקיץ שנת 1941 היתה בריטניה שנתיים לאחר מלחמה נוראה בנאצים ואם כי הצליחה למנוע מהיטלר הרס גמור עליידי הבלץ ואף להדפו, הבינה בריטניה שהיא זקוקה לעזרת ארצות הברית. באוגוסט אותה שנה, נפגשו שתי אוניות "אוגוסטה" האמריקנית ו"הנסיך מוילס" הבריטית במפרץ ניו-פאונדלנד ותוך חמישה ימים יצאו מנהיגי שתי המעצמות בהכרזה משותפת הידועה כ"**האמנה אטלנטית**"; האמנה יצאה נגד הטרור הנאצי, הכריזה על שיתוף פעולה עם הבריטים ועם הצהרתה של ארצות הברית הניטרלית כנגד גרמניה הנאצית נחשב להפגנת שרירים ראויה לשמה כנגד הצורך.

כעבור ארבעה חודשים התנפלה יפאן על ארצות הברית וזו נכנסה למלחמת העולם השנייה כפעילה מן המניין וב-1942 היתה האמנה האטלנטית חלק בלתי נפרד מהכרזות האו"ם.

המאורע ההסטורי של האמנה האטלנטית מופיע עתה בשני בולים מיוחדים ברפובליקה של **איי מארשל**, שם ממשיכים בהוצאת בולים לציון מאורעות מלחמת העולם השנייה.

שני הבולים בערך נקוב של 29 סנט מופיעים בצורת "סטננט" ומראים את הנשיא דאז של ארצות הברית – **פרנקלין רוזוולט** ואת ראש ממשלת בריטניה – **וינסטון צ'רצ'יל**. שני האישים נראים משוחחים ביניהם על רקע שתי האוניות "אוגוסטה" וה"נסיך מוילס", שהביאום לשיחות. הבולים יונפקו בגיליונות של 12 עם 4 שובלים עליהם מובאות מדברי נשיא ארצות הברית: "**קשה להסכים לשלום עולם בו יוכלו הנאצים לשלוט על חלקים כבושים רבים...**" וציטוט מדברי צ'רצ'יל: "**מלחמה ואמנה זו מצביעים על מלחמת הטוב שבעולם כנגד כוחות השאול**" יום ההופעה נועד ל-14 באוגוסט 1991 – 50 שנה לאירוע שלדברי צ'רצ'יל בזמנו, הוליד לסיומה של מלחמה כנגד רצח עמים באירופה כולה.

עשור לנשואי צ'רלס

עשר שנים מלאו לנשואי הנסיך צ'רלס וליידי דיאנה ספנסר (29 ביולי 1981). לזוג המלכותי שני בנים – הנסיך ויליאם והנסיך הנרי. המאורע צוין עתה בכמה בולי דואר, לעיתים יחד עם בולי יובל ה-65 למלכה ו-70 לנסיך פיליפ, בעלה של אליזבת השנייה.

באיי נייזיס הופיעו לכל מאורע 4 בולים וגליונות מזכרת.

הכתבים למערכת

מכתבו של י. דימשיץ

כותב כאן עולה חדש, בולאי מרוסיה עם נסיון בולאי גדול. ברוסיה ייצגתי את האגודה הבולאית בסימפוזיום.

בשנים האחרונות עבדתי בחנות לממכר בולים. אני בן 64, ויש לי רצון להקדיש את הזמן החפשי שלי לבולאות. אלא שהמציאות כאן מראה שזה לא קל.

אני ומשפחתי נמצאים בכרמיאל. עיר לא גדולה. בולאים עדיין לא פגשתי. מצבי הכלכלי הוא כזה שאין לי אפשרות לנסוע לחיפה או לתל-אביב לאגודות הבולאיות. לכן החלטתי להתחיל בהחלפת בולים ע"י התכתבות, ואני פונה אליכם ומבקש להפנות אלי בולאים המעוניינים במכירה והחלפה.

י. דימשיץ

רח' משעול הסיפון 6/28, כרמיאל

תשובת המערכת

לשאלת י. דימשיץ בקשר לכתובות אספנים בחו"ל, מכירות פומביות ועתונות חו"ל – מענה חלקי תמצא בכל גליון "הירחון הישראלי לבולאות". עיתונות בולאית מחו"ל לא נמכרת בארץ ובחניויות, אלא בהזמנה מיוחדת.

במדה שתארגן מספר בולאים בכרמיאל, תסייע ההתאחדות לקיים חוג בולאי מוכר במקום.

*

בקורת על דואר גרמניה

בשבועון הגרמני "Der Spiegel", מתוארת התדרדרות שרותי הדאר בכל גרמניה ובפרט באותו חלק שהשתייך בעבר ל-D.D.R.

המאמר מתאר מציאות עגומה של מתן שרותי הדאר לאוכלוסיה בגרמניה ולא במזרח בלבד, אלא גם בחלק המערבי של המדינה, ה-D.B.R. תושבי ישראל זכו ליחס מחפיר מצד הדאר הגרמני בימי מלחמת המפרץ, כאשר הדאר הגרמני לא רק עכב את המשלוחים בעקבות המלחמה, מה שהיה מובן לאחר צמצום כה דרסטי של קשרי התעופה בישראל, אלא שגם החזיר את דברי הדאר לשולחים בגרמניה בציון חותמת ש"קשרי הדאר נותקו ולא ידוע מתי יחודש". שלחתי בשעתו מכתב מחאה חריף לשגרירות גרמניה בת"א, אך לא זכיתי למענה או התנצלות.

יוסף ויינר, נצרת עילית

מנא ומנא

סידרת ספינות עם עבר מעניין הופיעה בטריסטיאן דה-קונה, באוקינוס השקט. סידרת ספינות נוספת הופיעה בטריטוריה האנטארקטית האוסטרלית.

*

בזמביה ובמונגוליה הופיעו סדרות בולי צפרים, באוגדה 4 בולי פילים, בגאנה - 5 בולים עם כלי גנינה מקומיים.

*

בבהוטן - סידרה בת 7 בולים עם שבעת פלאי העולם, הכל בדמויות של מיקי-מאוס.

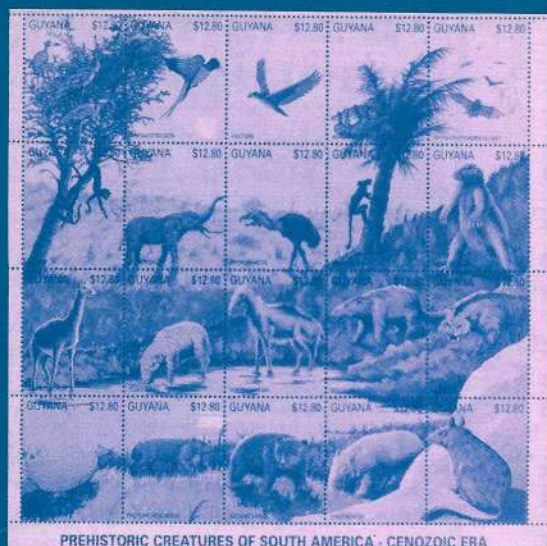
בגויאנה, שבדרום אמריקה הופיעה גליונית זכרון עם 20 בולים עם בעלי חיים פרה-היסטוריים.

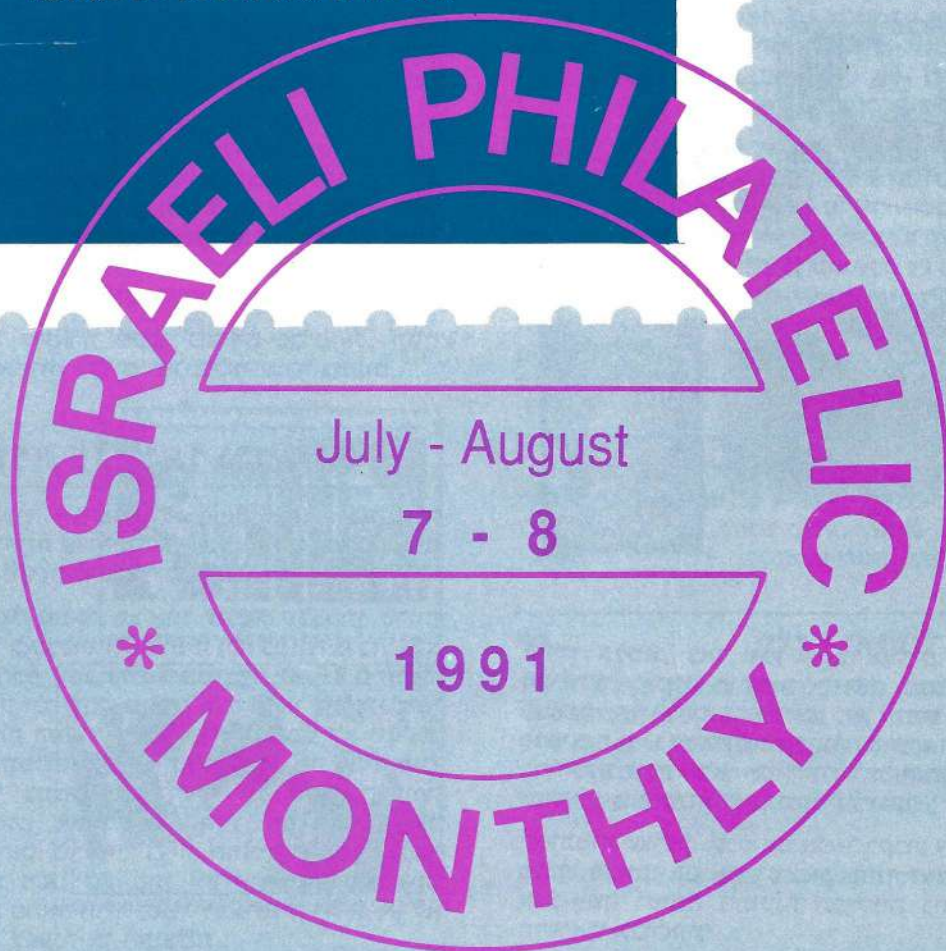
ליוסי אלמוג, באר שבע - אנו מודים לך על הערותיך בעניין חותמות הדואר הנסיוניות. לצערנו, הדיווחים הרשמיים, לא תמיד תאמו למציאות ואכן יש בלבול לא קטן בשימוש הנסיוני בחותמות הנ"ל. לא תמיד ידוע מתי החותמות נסיוניות, תארכים מדויקים ומידע נוסף.

החותמות שצרפת, ספק אם אפשר לקבוע על פיהן מחקר מדויק. אם אכן יש באפשרותך לעשות כן, אנא עשה רשימה מתוקנת ונפרסמה ב"הירחון הישראלי לבולאות".

המערכת

בעלי חיים פרה-היסטוריים בגויאנה

הירחון הישראלי לבולאות